

INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2011/2012

(Harmadik akkreditációs értékelés)

**ANDRÁSSY GYULA BUDAPESTI
NÉMET NYELVŰ EGYETEM**

LÁTOGATÓ BIZOTTSÁGI JELENTÉS

2012. július 6.

TARTALOMJEGYZÉK

Az Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem akkreditációs értékelése	3
I. Akkreditációs javaslat	3
II. Az intézmény működésének és szervezetének minőségértékelése	5
1. Az intézmény általános helyzetképe	5
2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése.....	6
2.1. Az intézmény szervezete, vezetési rendszere.....	6
2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítékai	8
2.3. Az intézmény kulcsfontosságú eredményeinek értékelése, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotó/művészeti tevékenység és gazdálkodás eredményeire	9
3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata.....	10
3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására	10
3.2. A képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése	11
3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere.....	13
3.4. Oktatók minőségének biztosítása	14
3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások	14
3.6. Belső információs rendszer	15
3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása	15
4. C-SWOT analízis – <i>következtetések, tennivalók</i>	16
III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások az intézmény számára	16
Függelék.....	17
Az Andrassy Gyula Budapesti Német nyelvű Egyetemen folyó képzések.....	17

**AZ ANDRÁSSY GYULA
BUDAPESTI NÉMET NYELVŰ EGYETEM AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉSE**

I. Akkreditációs javaslat

<p>Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem</p>	<p>JAVASLAT / 2012/7/V/1. SZ. MAB HATÁROZAT A Az egyetem akkreditációja – az intézmény akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos</p>
---	---

Az akkreditációs minősítés indoklása

A felsőoktatásról szóló hatályos 2005. évi CXXXIX. tv. vonatkozó §-ai , illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján az **Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetemet a MAB egyetemenként akkreditálja:**

- Az intézmény több képzési területen¹, több szakon folytat mesterképzést², továbbá legalább egy tudományterületen jogosult doktori képzésre és doktori fokozat³ odaítélésére. Emellett szakirányú továbbképzést is folytat.
- Rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges állandó kutatói, oktatói karral: az alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók közel *hatvan százalékát* munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja (2011-ben **51 főből 29 fő: 56,8 %**).*
- A munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók *több mint egyharmadának* van tudományos fokozata (**29 főből 22 fő: 75.8 %**).
- A **mester és a doktori képzésben** összesen felvett hallgatók létszáma az utóbbi 3 tanév átlagában: **154 fő** (a 2005/06-os tanév óta folyamatosan emelkedik, a 2011/12-ben felvett hallgatók létszáma 162 fő).
- Az intézmény az alapító okiratban meghatározott alaptevékenységhez igazodó szervezeti felépítése folytán magába integrálja a mester és doktori képzési szinteken működtetett szakokat. Ennek alapján az egyetemen biztosított a képzések közös vagy hasonló szakterületei oktatásának szervezése.
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezettségű terekkel; előadóteremmel, szeminárium helyiséggel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel).
- Az intézmény minőségbiztosítási és -fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – megfelelőek.

Figyelembe véve, hogy az ANNYE nem folytat alapképzést, és a helyzetet és a körülményeket mérlegelve, a MAB tudomásul veszi, hogy a 79/2006. (IV.5.) Korm rendeletben felsorolt karlétesítésre vonatkozó feltételek közül a teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók létszámára vonatkozó **60%-os minimum, valamint a különböző szintű képzésben összesen felvett hallgatók létszámára és az alap- és mesterszakokra számítva az egy szakra felvett hallgatók átlagos számára vonatkozó **200 fős előírás nem teljesül.***

¹ A vonatkozó képzési területek(ek) felsorolása: bölcsészettudomány, gazdaságtudományok, jogi- és igazgatási, társadalomtudomány.

² Ld.: a Függelékben felsorolt szakok jegyzékét.

³ A vonatkozó tudományterület(ek) felsorolása: bölcsészettudományok, társadalomtudományok.

A MAB jelen értékelése az akkreditációs eljárásról érvényes 2005. évi CXXXIX. törvény alapján történt, mely szerint az egyetem szervezeti és képzési szerkezete megfelel a szabályozásnak. A MAB felhívja a figyelmet arra, hogy a 2012. szeptember 1-én hatályba lépő 2011. évi CCIV. törvény 104. § (5) és (6) bekezdése szerint az Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem a törvényben az egyetemekre megfogalmazott *„legalább két képzési, illetve tudományterületen legalább négy szakon”* nyújt mester- illetve doktori képzést, és *„munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatóinak, kutatóinak legalább ötven százaléka [rendelkezik] tudományos fokozattal”* egyes követelményeinek teljesítése alól felmentést kap. A felmentés értelmében nem szükséges, hogy két tudományterületen folytasson doktori képzést, vagy hogy rendelkezzen három karral. A rendelkezés nem mentesíti az egyetemet a képzési szerkezetre vonatkozó további előírások alól.

Az ANNYE nem felel meg annak a követelménynek, hogy *„Doktori képzésre az a felsőoktatási intézmény szerezhet jogosultságot, amelyben mesterképzés folyik az adott tudományterületen”*. Ezért a MAB felhívja az egyetem figyelmét a doktori iskolával kapcsolatos határozatára (MAB FvB 42/2010. sz. határozat), mely szerint az egyetem kezdeményezze a megfelelő mesterszak indítását, amennyiben az állam- és jogtudományok tudományágban doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére vonatkozó jogát a továbbiakban is fenn kívánja tartani. A doktori iskola akkreditációja 2012. december 31-ig érvényes.

II. Az intézmény működésének és szervezetének minőségértékelése

1. Az intézmény általános helyzetképe

Az Andrassy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem (a továbbiakban: ANNYE) alapítása 2001-ben történt, amikor az Európai Unió keleti kibővítésének jegyében a Német Köztársaság, a Magyar Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, Svájc valamint Baden-Württemberg és Bajorország tartományok elhatározták egy német tannyelvű, a humán- és társadalomtudományok területén oktató egyetem létrehozását Budapest székhellyel. Az egyetem alapításával a kelet-európai térség államainak uniós csatlakozását kívánták előmozdítani, egyebek között jól felkészült szakemberek képzésével. Az együttműködő és az alapító államokhoz nem régiben csatlakozott Dél-Tirol Autonóm Tartomány.

Az egyetem a németnyelvűsége, a német nyelvű kultúrának a közép- és kelet-európai térségben meglévő évszázados hagyományára támaszkodik. Ismeretes azonban, hogy – a II. világháború után történt területrendezések, a német kisebbséghez tartozók kitelepítése, valamint a kivándorlások következtében – ez a kultúra térségünkben visszaszorulóban van. Éppen ezért az ANNYE a szorosán vett oktatási feladatokon túlmenően sajátos missziót tölt be, s megpróbálja fenntartani és folytatni a német kultúrának és oktatásnak térségbeli hagyományait.

Az ANNYE az egyik legkisebb magyarországi felsőoktatási intézmény. 2011 őszén **162** beiratkozott hallgatójuk volt (ebben a számban benne van a doktori képzésre beiratkozott 26 fő).

Az egyetem a magyar felsőoktatás sajátos intézménye, részben mert – mint a neve is mutatja – csak idegen nyelven folyik a képzés, valamint mert az intézményben alapvetően mesterszintű (MA, LLM) és posztgraduális képzés (doktori, szakirányú továbbképzés) folyik, alapképzés nem. Az intézménynek ezt a helyzetét a jogszabályi környezet is támogatja, a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 104 § (5) bekezdésében rögzíti.

Az egyetemre a multinacionális és interkulturális jelleg mellett az interdiszciplinaritás jellemző. A multinacionális jelleg megmutatkozik abban, hogy a hallgatók 25 államból verbuválódnak, az oktatói kar jelentős része külföldi, többségük valamely a német nyelvterülethez tartozó államból származik, az interdiszciplinaritás pedig az oktatási programokban jelenik meg.

Az előző akkreditáció óta megtett intézkedések

Az ANNYE az előző 2005-ös MAB akkreditációs jelentésben tett észrevételek és javaslatok figyelembevételével számos előrelépést tett. A korábbinál nagyobb figyelmet fordít a kutatómunkára, s az oktatók kutatómunkájának elősegítése érdekében több intézkedést fogantatosítottak, kiemelendő a *Donau Institut* létrehozása és működtetése.

Jelentős változások történtek a képzési struktúrában; viszonylag rövid idő alatt négy új mesterszak bevezetésével bővült a képzési kínálatuk.

Nőtt a tudományosan minősítettek aránya, 70,9%-ról **78,4%**-ra. Emelkedett a munkaszerződéssel alkalmazott oktatók száma (51 oktatóból 29 fő), ami mindenképpen jelzi azt, hogy sikerült az oktatókat – még a külföldieket is – jobban kötni az intézményhez.

Jelentősen fejlődött az infrastruktúra, a műemléki környezetre tekintette a tetőtérben sikerült kialakítani több nagyobb, modern és minden igényt kielégítő előadótermet. A számítógéppel való ellátottság is sokat javult, a hallgatók részére megfelelő számú és felszereltségű munkaállomás áll rendelkezésre. A könyvtár fenntartására és gyarapítására továbbra is nagy figyelmet fordítanak.

Az ANNYE alapítása óta igen jelentős fejlődésen ment keresztül. Megállapítható, hogy a struktúrák és kompetenciák kialakultak és megszilárdultak, az egyetem sajátos, s különösen a térség szakemberképzésében egyértelműen hiányt pótló szerepe mind itthon, mind pedig külföldön mára elismerést nyert.

2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése

2.1. Az intézmény szervezete, vezetési rendszere

Az ANNYE fenntartó szerve a „Közalapítvány a Budapesti Német Nyelvű Egyetemért”, melyet a magyar kormány hozott létre. Az alapítvány, mint közhasznú szervezet felel az egyetem fenntartásáért és jogi felügyeletéért. Legfontosabb szerve a 12 tagú kuratórium, tagjait az egyetemet alapító államok és tartományok delegálják, magyar részről az Emberi Erőforrások Minisztériuma nevezi ki őket öt évre szólóan.

Az ANNYE szervezeti felépítése sajátos, eltér a hazai felsőoktatási intézmények többségétől.

Az egyetem irányításában két testület tölt be igen fontos szerepet, az Egyetemi Tanács (*Universitätsrat*) és a Szenátus. Az Egyetemi Tanács az intézmény fejlesztésével és az ezzel kapcsolatos intézkedésekkel, stratégiai kérdésekkel stb. foglalkozik. A Tanács az alapítók által delegált, a kultúra, a tudomány, a politikai és gazdasági életben fontos szerepet betöltő 11 személyből áll, akiknek megbízatása 4 évre szól, jelenleg két magyar tagja van. A Szenátus hatáskörébe tartoznak az oktatási, a tudományos kutatási, az intézményfejlesztési stb. kérdések. A Szenátus szintén 11 főből áll, tagja a rektor, a dékánok, a doktori iskola vezetője, a fakultások és a doktori iskola hallgatóinak képviselői.

Az intézmény többszintű vezető testülete megfelelő szervezeti kereteket biztosít a stratégia kialakításához. Az általános felsőoktatási irányokat és az európai együttműködési keretek változására való reakciókat elsősorban a 12 tagú alapítványi kuratórium határozza meg. A stratégia tényleges kidolgozója az Egyetemi Tanács. Az operatív kivitelezés éves és projektjellegű értékelésekkel a fakultásokon, valamint az intézmény központi szervezetei által valósul meg. A szervezeti kereteket a belső szabályozások határozzák meg, egyúttal a működés jellegét is megadják. A meghatározott célok lebontása és a folyamatok nyomon követése még fejleszthető, erre a minőségirányítási rendszerük egy formanyomtatványt (*Intervention Matrix*) kidolgozott, tényleges felhasználásának nyomát még nem lehetett észlelni.

A célok egymásra épültsége és kiegyensúlyozottsága az egyes intézményi döntések és beszámolók, valamint az önértékelésben bemutatott intézményi célok alapján vált értékelhetővé. Megállapítható, hogy stratégiai kérdésekben a menedzsment céljai egymással összhangban vannak, megfelelő lebontásúak, a megvalósítás sikerének lehetőségét megadják.

Az egyetem működésének alapidokumentumai a szükséges körben szabályozzák a működési folyamatokat, a kompetenciákat és a döntési mechanizmusokat. Az egyetem legfontosabb szabályzat jellegű iratai: az alapító okirat, az SZMSZ, az egyetem gazdasági szabályzata, az egyes testületek szabályzatai és a minőségirányítási kézikönyv. Ezekből a működés keretei és folyamatai azonosíthatóak. A megtörtént változások nyomon követése viszont kívánni valókat hagy maga után.

Összességében az intézmény szervezeti felépítése és irányító szerveinek működése illeszkedik a fő feladataihoz, az alapító okiratnak megfelelő. A működés sajátosságai egyes területeken szükségessé teszik a magyar felsőoktatás általános szempontjaitól eltérő irányítást (pl. létszámok, belső kommunikációs felületek), viszont más összefüggésekben az egyetem kiegyensúlyozott, az értékcentrikus szempontok megőrzését biztosító szervezeti kultúrát mutat. Elsősorban a hatékonyság és a fejlesztések megvalósítása területén rejlenek a szervezetben tartalékok. Az egyes szakokat oktató képzési szervezeti egységeket Fakultát-nak nevezik, az intézményen belüli elhelyezkedésüket az SZMSZ határozza meg (ld. *Satzung* §§.15-17). A fakultások professzúrákra tagozódnak, ezek élén „professzorok”, azaz kinevezett egyetemi tanárok vagy a Szenátus által megválasztott docensek állnak. A fakultások legfőbb döntéshozó szerve a fakultási tanács (*Fakultätskonferenz*), amelyen döntési jogkörrel a fakultás vezetője (*Dekan*), a professzúrák vezetői és a docensek, egyéb tudományos munkakörben alkalmazottak

képviselői (három fő) és a hallgatói képviselők vesznek részt. A fakultási tanács hatáskörébe tartozik minden jelentősebb, az adott fakultást érintő kérdés, illetve a tanács választja a dékánját és dékánhelyettesét. A „fakultás”, mint elnevezés és szervezeti egység nincs összhangban a magyar felsőoktatási törvényben rögzített szabályokkal. Az eltérés azonban – amint erről már szó volt –, a jogszabályi felmentés következtében az ANNYE esetében megengedett.

Ennek a szervezeti felépítésnek (*Fakultät*-ok) bizonyos elemei azonosak a hazai intézményrendszer kari struktúráéval, pl. hogy a *Fakultät*-ok (Nemzetközi Kapcsolatok, Közép-európai Tanulmányok, Összehasonlító Állam- és Jogtudományok) élén „dékánok” állnak. Mindhárom jelenlegi dékán évek óta az ANNYE alkalmazásában álló, jelentős szakmai múltú, külföldi szakember, egyikük – az Összehasonlító Állam- és Jogtudományi Fakultät dékánja, aki politológus, tudományos fokozatát is politikatudományból szerezte – kivételével szakmai munkásságuk az adott *Fakultät*-hoz köthető.

Az oktatási és más területeken kialakuló működési hatékonyságot növelheti a fakultások közti együttműködés és az a kooperáció, mely a szervezeti méretek és a térbeli elhelyezkedés által ugyan adott, de további tudatosítással fejleszthető.

Az egyetem jellegéből adódóan különösen jók a kapcsolataik az alapító államok és tartományok egyetemeivel, külkapcsolati rendszerén belül ez a legszorosabb együttműködési forma. Az ANNYE működésének fontos szakmai háttérét teremti meg a létrejött kooperáció az ún. partneregyetemekkel, s keretét a 2-5 éves időtávra megkötött egyezmények adják. A kapcsolatokat erős intézményi háttér is segíti (pl. közös bizottságok, intézményesített rektori találkozók stb.). A partneregyetemek közreműködnek a személyi feltételek (pl. külföldi oktatói kar) biztosításában, és szerepet kapnak az ANNYE-n folyó oktatás minőségének biztosításában, a színvonal szavatolásában is. A szakmai együttműködés felelősségi területek meghatározása mellett történik. Jelenleg a heidelbergi egyetem felelőssége az együttműködésen belül a „Vergleichende Staats- und Rechtswissenschaft” képzésre terjed ki, a bayreuth-i és passau-i egyetemek a nemzetközi kapcsolatok fakultás képzéseiben nyújtanak segítséget. A bécsi, grazi és linzi egyetemek az osztrák oktatási minisztériummal konzorciumi partnerként együttműködve a „Mittleuropäische Studien” képzésben vállalnak felelősséget, míg az „Internationale Beziehungen” mesterképzés a St. Gallen-i egyetem felelősségi körébe esik. A partneri státuszt élvező egyetemek köre bővíthető – a jelenlegi partneregyetemek egyhangú hozzájárulásával.

Az ANNYE külkapcsolati rendszerében fontos szerepet kapnak a hallgatói és az oktatói mobilitást lehetővé tevő ERASMUS-együttműködések is, ilyeneket az egyetem több mint egy tucat – jórészt németországi – intézménnyel épített ki. Ezen túlmenően általános együttműködést (az ankarai, az osnabrücker, a göttingeni és a kolozsvári egyetemmel), valamint projektalapú (pl. a friedrichshafeni egyetemmel) és technikai célú kooperációt (pl. könyvtári együttműködés a CEU-val) is kialakítottak. Tekintettel arra, hogy az ANNYE oktatási és kutatási profilja a kelet-közép-európai államokra koncentrálódik, a régióbeli államokkal a kapcsolatok messze nem ilyen kifejezetten, az ezirányú bővítés szükséges. Az utóbbi időben történtek ugyan lépések (pl. az ankarai egyetemmel megkötött ún. *Globalabkommen*), az egyetem vezetőinek tájékoztatása szerint felvették a kapcsolatot a tiranai egyetemmel is.

Miután napjainkra lényegében befejeződött a kelet-közép-európai államok uniós csatlakozása, aminek előkészítésére és támogatására valójában az egyetem létrejött, a helyzet új oktatási és kutatási feladatok elé állítja az egyetemet. Ezeknek az intézmény igyekszik eleget tenni, ilyenként említhetők mindenekelőtt a Duna stratégiával kapcsolatban meghirdetett kutatások. Az új feladatok és újabb államok uniós csatlakozásának előkészülete is indokoltá teszi az egyetemnek fentebb már említett, déli és keleti irányba való „nyitását”.

Kapcsolataik kiterjedtek a hazai felsőoktatási intézményekkel is, de e téren is van még teendő.

Az egyetemnek továbbra is célja a kutatás és az oktatás egységének biztosítása; magas színvonalú, versenyképes és innovatív képzést nyújtani a hallgatóknak; a széleskörű képzési kínálat fenntartása; a régióban a német nyelvű kultúra megőrzése és fejlődésének előmozdítása.

Az ANNYE minőségpolitikájának alapját – az intézmény önértékelése alapján – a szubszidiaritás képezi. Ezzel összhangban az intézmény menedzsmentje törekszik arra, hogy az egyes döntések a lehető legmegfelelőbb szinteken legyenek kialakítva, hozzájárulva ezzel az egyetem hatékony működéséhez.

A transzparencia kritériuma szintén hozzájárul a minőségi szempontok érvényesüléséhez, amely a folyamatok megszervezésének lehető legszélesebb körű nyilvánosságában és átláthatóságában jelentkezik. Mindez különösen fontos lehet egy nemzetközi beágyazottsággal bíró intézményben és hozzájárulhat a minőség szemlélet általánossá tételében. Jól szolgálja a marketing és tájékoztatási feladatokat, hogy az intézmény a külső olvasók számára tudatos, jól szerkesztett felületekkel jelenik meg.

Stratégiai szempontból nézve a minőség szemlélet általános keretét mindenekelőtt az egyetem minőségfejlesztési terve adja, amelyet a Szenátus és az Egyetemi Tanács együttesen fogad el. A minőségbiztosítás lényeges eleme az éves beszámoló, amely az egyetem vezetésének bepillantást enged az egyes Fakultát-ek működésének részleteibe. Fontos emellett a kancellár által éves rendszerességgel elvégzendő vizsgálat, melynek célja az egyetemi szolgáltatási minőségének felmérése, elsősorban annak vizsgálata, hogy az alkalmazottak mennyire elégedettek az intézmény működési mechanizmusaival. Első alkalommal 2011-ben végeztek online felmérést az egyetem adminisztratív, igazgatási alkalmazottai körében. A viszonylag nagyarányú részvétel (83%) reprezentatív felmérést eredményezett, s a válaszadók többségének elégedettségét igazolta vissza, de kritika érte az intézményen belüli információáramlást, illetve az adminisztratív és oktató munkakörben foglalkoztatottak közötti együttműködést.

A fentiek következetes alkalmazása és a visszajelzési mechanizmusok a szervezet és menedzsment hatékonyságát segíthetik, valamint hozzájárulhatnak a szervezeten belül a minőség szemlélet általánossá tételében.

2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítékai

A képzési szerkezet

Az ANNYE – amint erről már szó volt – az egyik legkisebb Magyarországon működő felsőoktatási intézmény. Mindazonáltal négy képzési területen, több szakon és szinten (mester, PhD, egyéb posztgraduális) folytat képzést: *Európai és nemzetközi igazgatás (MA)*, *Közép-Európa tanulmányok* (Magyarországon szakirányú továbbképzésként akkreditált, ezért a képzési szintet nem emelő, alapidiplomától függően MA vagy BA marad), *történelem (MA)*, *nemzetközi gazdaság és gazdálkodás (MA)*, *nemzetközi tanulmányok (MA)*; *összehasonlító állam- és jogtudományi, LLM* (Magyarországon szintén posztgraduális, szakirányú továbbképzésként akkreditált program, két szakiránnyal: nemzetközi vállalkozásjog: közép-kelet-európai fókusszal, nemzetközi és európai igazgatás). Egy interdiszciplináris doktori (PhD) iskolájuk van, mely a „*Közép-Európa jövője az Európai Unióban*“ címet viseli, négy tudományágat takar, mégpedig: politikatudományt, történelemtudományt, állam- és jogtudományokat és gazdaságtudományt (ld. a 3.2, Képzési programok létesítése, indítása c. fejezetet is).

Az oktatói kar alkalmassága a feladatok ellátásához

Az oktatói kar felkészültsége megfelelő, az összes oktatók közel 80 %-a tudományos fokozattal bír, ami az egyik legmagasabb az országban. Ez bizonyos mértékben annak is köszönhető, hogy – az egyetem jellegéből adódóan – külföldről eleve csak tudományosan minősített oktatókat hívnak meg. 2011 őszén az 51 oktató több mint fele (56,8%) állt közalkalmazotti illetve munkaviszonyban az egyetemmel, és közülük 24-en, öt oktató (4 adjunktus, 1 tanársegéd)

kivételével, teljes munkaidőben foglalkoztatottak. Az oktatók között 22 professzor, 9 docens, 3 adjunktus és 9 tanársegéd található. A megbízott előadók (22 fő) aránya (43,2%) magas, bár közülük heten nem szakmai tárgyakat oktatnak (nyelvi képzés, stb.). A 31 vezető oktató (egyetemi tanár és docens) közül 12 fő (38,7%) megbízási szerződéssel tanít az egyetemen, ami külföldi oktatók esetében sokszor azt is jelenti, hogy csak az óráik megtartásának idején tartózkodnak Magyarországon. Ennek ellenére mondható, hogy az oktatói kar stabilizálódik, egyre több a Magyarországon életvitelszerűen élő külföldi oktatójuk – jelentős részük vezető oktató –, s közülük többen megtanultak magyarul is. A tanároknak az egyetemhez való kötődését mutatja, hogy az oktatók közül 23 fő több mint négy éve, két és négy év között 9 fő; két évnél rövidebb ideje pedig 14 oktató tanít az ANNYE-n. Az egyes fakultások oktatói közötti arányok kiegyensúlyozottak, és a külföldi és a magyar oktatók aránya is mindhárom egységben hasonló, 2:1 körüli. Mindezek az adatok arra utalnak, hogy az egyetem erőfeszítései az oktatók megtartása érdekében – a kényszerű alulfinanszírozás ellenére – eredményesek voltak.

Hallgatói adatok

Az ANNYE 2011 őszén beiratkozott 162 hallgatója közül 90 fő a mesterképzésben, 20 fő posztgraduális képzésben, 26 fő pedig a doktori iskolájuk hallgatója volt.

Több évre vetítve az adatokat kitűnik, hogy a mesterképzésben résztvevő hallgatók száma 2009-től jelentősen emelkedett, 63-ról 90-re, a posztgraduális képzésé pedig a 2009-es 56 főről 2011-re 20 főre csökkent. A PhD programban résztvevők száma évről-évre nagyjából azonos.

A hallgatók-oktatók aránya magyarországi viszonyokat tekintve igen jó, amennyiben három hallgatóra jut egy oktató. Ez lehetővé teszi mind a mesterképzésben, mind pedig a doktori iskolában a tutorális foglalkozást.

Az infrastruktúra alkalmassága a képzés és tudományos kutatás minőségének biztosítására

Az egyetemi épület sajátossága, hogy Budapest egyik történelmi és művészeti szempontból kiemelkedő műemléki palotája. Ez az intézmény rendezvényei szempontjából jó lehetőségeket biztosít, ugyanakkor folyamatos szervezőmunkát is igényel.

A képzés infrastrukturális feltételei (ezen belül az épület kihasználása) az elmúlt időszakban jelentős mértékben javultak. Megfelelő előadó és szemináriumi termeket alakítottak ki a szükséges informatikai kiépítettséggel, korszerű oktatástechnikai eszközök (számítógép, kivetítő, tv, videó lejátszó) alkalmazásával eleget tesznek a hatékony oktatás-módszertani elvárásoknak. Egyes területek építése, felújítása a látogatás alatt is folyt. A könyvtári szolgáltatás a németnyelvű források értékes tárháza, és magas szinten biztosítja az oktatáshoz és a kutatáshoz szükséges feltételeket.

Az informatikai infrastruktúra adott, a hálózati szolgáltatások folyamatosan működnek. Az egyetem kollégiumi ellátást nem biztosít, információszolgáltatással támogatja hallgatóit.

2.3. Az intézmény kulcsfontosságú eredményeinek értékelése, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotó/művészeti tevékenység és gazdálkodás eredményeire

Eredményeinek értékelése a kutatási teljesítmények tükrében

Az ANNYE oktatói igen jelentős tudományos munkát végeznek. A kutatott témák igen sokfélék, a kutatások meglehetősen szétaprózódtak. Az egyes oktatók kutatási témái – az esetek többségében – illeszkednek az oktatott tantárgyakhoz. Részben az egyetemen folyó kutatások előmozdítása végett, részben pedig az Európai Bizottság által meghirdetett Duna-stratégia elvárásai kapcsán *Donau Institut* néven létrehoztak egy új kutatási szervezeti egységet az interdiszciplináris kutatások koordinálására, pályázatok benyújtására, menedzselésére, stb. A *Donau Institut* irányítja a „Közép-Európa jövője az Európai Unióban” témát művelő doktori iskolájuk kutatási tevékenységét. A téma keretében politikatudományi, történettudományi,

összehasonlító állam- és jogtudományi, valamint gazdaságtudományi területeken interdiszciplináris kutatásokat kívánnak folytatni. Az intézet az interdiszciplináris kutatások terén együttműködik több közép- és kelet-európai állam egyetemével és kutató centrumával, s igyekszik a térség államaiban működő tudományos és felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatokat erősíteni. Az intézet élén a Doktori Iskola vezetője áll, irányítói még a rektor és a dékánok. Munkájába a doktori iskola hallgatói közvetlenül is bekapcsolódhatnak.

A *Donau Institut* multidiszciplináris kutatásokat kíván folytatni a Dunai térség államainak politikai, gazdasági és kulturális fejlődésével összefüggésben. Jelenleg négy fő témára koncentrálnak, melyek igen átfogóak, a főtémák altémákra való lebontásáról, felelősökről, kutatási célok kijelöléséről nem kaptunk információt.

Egy elnyert TÁMOP pályázattal a *Donau Institut* az Interdiszciplináris Doktori Iskolát is támogatni szeretné további oktatók és kutatók bevonásával. Erősíteni kívánják a doktoranduszok által végzett kutatásokat, évente 6 konferencia rendezésével és kb. 30 publikáció megjelentetésével számolnak. Törekcsenek további pályázati források megszerzésére, ezek terhére határozott időre szólóan kutatók alkalmazását tervezik. Összességében elmondható az ANNYE-nek megvan az esélye arra, hogy a *Donau Institut* működése nyomán megszűnjön az egyetemen a kutatások szétaprózottsága.

Az egyetem eredményeinek sajátos elemei

Az intézmény sajátos küldetése és működési feltételei okán nagy számban képes olyan eredményeket felmutatni, melyek a magyar felsőoktatás más egységeiben nem találhatók. Ezek közül kiemelkedő szerepet játszik az interdiszciplinaritás, a nemzetek kulturái közötti párbeszéd megteremtése és a németgyökerű kultúra és tudományosság hazai életben tartása.

Ezen kívül értékesek még a közép-európaiság szerepének és lehetőségeinek sajátos szempontú kutatási eredményei, vagy a fizikai környezet történelmi és műemléki lehetőségeinek méltó kihasználása.

Az intézmény gazdálkodásának eredményei

Az intézményi működés a gazdálkodás tekintetében stabilitást mutat. Az oktatók és a hallgatók számára biztosított erőforrások, a folyamatos infrastruktúrafejlesztés, a karbantartás, a pénzforgalmi jellemzők, a fizetőképesség folyamatos fenntartása tudatos gazdálkodásra vall. Az intézmény vezetése a gazdasági erőforrásokat megfelelő prioritások mellett képes biztosítani, ezt a szervezet kialakítása, a rendszeres értékelések és a kancellári feladatkör jól meghatározott kompetenciái egyaránt támogatják. Igyekeznek a piaci szereplőktől és más intézményektől kutatási célokra további anyagi forrásokra szert tenni, így 2006 és 2011 között kutatási szerződést kötöttek a METRO Handelsgesellschaft mbH-val, az INVITEL AG.-val, a P. DUSSMANN GmbH-val, a VISAT Hungaria AG.-vel, az E. ON Business Services GmbH-val, a Magyar Takarékszövetkezet Bank Zrt.-vel, a Ministerium für Wirtschaft-tal.

3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata

3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására

Az alkalmazott megoldások az egyetem mérete és működési módja miatt eltérnek a hazai felsőoktatásban elterjedt formáktól. Méretével és az egykampuszú működéssel is összefügg, hogy a személyes kapcsolatoknak, mind a hallgatók, mind az oktatók vonatkozásában jelentős szerep jut az intézményi minőségbiztosítás területén. Ugyanakkor a szabályozás a formalizált elemeket sem nélkülözi.

A minőségirányítási kézikönyv és az éves fakultásértékelések egyaránt fontos pillérei a minőségi működés menedzselésének. Fontos, hogy az intézmény alkalmazottaira vonatkozó

elvárásokat, minőségi kritériumokat világosan megfogalmazták. A menedzsment az egyetem igazgatási alkalmazottaival rendszeresen folytat motivációs beszélgetéseket, melyekről jegyzőkönyvek is készülnek. Szintén a magas minőségű munka elérését szolgálják az ún. „célmegállapodások” (*Zielvereinbarungen*), amelyek bizonyos célok elérése esetén prémium kifizetését teszik lehetővé. Az egyetem ezt a motivációs, premizálási technikát az oktatói munkakörben foglalkoztatott alkalmazottakra is szeretné kiterjeszteni.

Legfontosabb minőségirányítási dokumentumaikba (*Satzung 2011 AUB* és az *Ordnung über die Qualitätssicherung und die Evaluation (Qualitätssicherungsordnung, 26.05.2011)*) a magyar felsőoktatás egyik színvonalas gyakorlatát vették át. Ezek a kérdőívek, szabályozási sémák a minőséggel kapcsolatos értékelési és fejlesztési módszerek a felsőoktatásra kerültek kidolgozásra, arra alkalmasak. Ugyanakkor a felhasznált eredeti módszertan adoptálásánál az átvett kérdések közül lényegi elemek maradtak ki. A módszer átvételének felületességét jelzi, hogy a kérdőívben és a fejlesztési metodikában rejlő valós értékek elsikkadtak.

A *minőségügyi és a diplomás pályakövető* (DPR) felmérések megfelelő támogatást adnak az egyetem helyzetértékeléséhez, ugyanakkor hiányzik az a módszeres fejlesztési beavatkozás nyomon követett és elemzés alapján tervezett módszertana, mely a felmérések eredeti célja lenne.

Összességében megállapítható, hogy a minőségi szemlélet a vezetés rendszeres értékelésének és fejlesztési programjának szerves része, de a minőségbiztosítási rendszer továbbfejlesztéséhez az értékelések eredményeinek módszeres visszacsatolása lényeges elem.

3.2. A képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

A képzési programok létesítése, indítása

Az ANNYE a magyar felsőoktatási rendszer részeként törekszik nemzetközileg is versenyképes képzési programok meghonosítására, ebben nagy szerepet játszanak a partneregyetemekkel kialakított kapcsolatok. A korábban megkötött együttműködési megállapodások alapján a partneregyetemek a személyi és tárgyi feltételek biztosítása terén is hozzájárulnak egy tervezett program sikeresen felépítéséhez és beindításához. Az eddigi gyakorlat szerint a kezdeti időszakban partneregyetemek által kijelölt rektori megbízottak, valamint vegyesbizottságok szavatolják a kialakítandó képzési program szakmai tartalmának minőségét. Az új szakok megindítása az ANNYE szabályzata szerint jelenleg a Szenátus és az Egyetemi Tanács együttdöntését igényli, ezt megelőzi az érintett fakultás(ok) konferenciájának (*Fakultätskonferenzen*) döntése. Szakok akkreditációjának koordinálásáért felelős személy(ek)et jelölnek ki.

A szaklétesítési folyamat első időszakában az intézmény célja az eredetileg akkreditált négy posztgraduális program felépítése és stabil működtetése volt. Az előző átfogó MAB akkreditációt követően, a 2000-es évek közepén több tényező – többek között az akkor hatályos Ftv. által biztosított különleges státusz megszüntetésének kilátásba helyezése, illetve a Bologna-folyamatba történő becsatlakozás perspektívája – vezetett el ahhoz az igényhez, hogy a posztgraduális képzések mellett az ANNYE mesterszakok akkreditációját is kezdeményezze. Ennek eredményeképpen 2008-ban egy, 2009-ben kettő, a 2010/2011-es tanévtől pedig a negyedik mesterszakot is felvehette a kínálatába. Ekként az intézmény oktatási potenciálja a posztgraduális programoktól fokozatosan a mesterprogramok irányába mozdult el. A posztgraduális kínálat felülvizsgálata eredményeképpen a hangsúly az LLM-képzésre, valamint a „*Mitteleuropäische Studien*” programra helyeződött. Ugyanakkor a program-együttes heterogenitása és interdiszciplináris jellege az új mesterszakok megjelenésével tovább erősödött.

Az oktatás eredményességének követése

A szakmai programok minőségértékelésének fontos eleme az ANNYE által stratégiai célként megfogalmazott kettős akkreditáció. A hazai felsőoktatási akkreditáció mellett az ANNYE a német nyelvű felsőoktatási struktúra keretei között is elismerésre törekszik, ennek érdekében a képzési programokat az ACQUIN is akkreditálja.

A belső értékelés alapeszköze az oktatók önértékelése, melynek megfelelően minden oktató köteles évenként a saját oktatói és kutatói tevékenységéről számot adni. Az értékelés egységes kérdőív alapján történik, amelynek kiértékelése a dékánok feladatkörébe esik. Az önértékelések eredményeiről és a meghozott intézkedésekről a dékánok évenként beszámolnak a Szenátusnak. Az értékelési folyamat eredményeit a dékánok személyesen megbeszélik az érintett oktatókkal is.

Az előzőek mellett az értékelési folyamatok fontos eleme az egyes kurzusok, előadások hallgatói értékelésének rendszere, amelyet 2007 óta alkalmaz az intézmény. Az egyes fakultások minden szemeszterben elvégzik az egyes kurzusok hallgatói értékelését, a felmérések kiértékelése a dékánok feladata, akik évente egyszer a kiértékelés eredményeiről, valamint az eredmények alapján bevezetendő intézkedésekről a Szenátusnak beszámolnak. A hallgatók az utolsó előadáson töltnek ki egy (2011 óta egységesített) kérdőívet. Az első tapasztalatok alapján az értékelésben való részvétel magas volt (90%), azonban az online formátumú kérdőívek bevezetésével a részvételi hajlandóság csökkent.

2010 óta folyik az évenként megismételt DPR-projektjük; a fakultások és a hallgatói szervezet (*Studierendenschaft*) bevonásával az aktív, valamint a végzett hallgatók körében végeznek felmérést, amelyben elsősorban az érintettek szakmai fejlődésére, illetve arra kérdeznék rá, hogy e fejlődésben az ANNYE keretében elvégzett tanulmányaik mekkora szerepet játszhattak.

Az egyetem a stratégiai tervezéshez kellő információkhoz elsősorban a DPR működtetése során jut. Felmérést készít a hallgatók elégedettségéről is, mely szintén sok közvetlen információt biztosít a minőségfejlesztéshez. Az adatok kiértékelése a DPR adatokra vonatkozóan magas szinten történt meg, azonban az oktatási és kutatási folyamatokra levonható következtetések sok esetben csak az adatokat szemlélő fantáziájára és felelősségérzetére bízva a fejlesztendőket és a fejlesztési módokat: megtervezett módszertanuk nincs. Az eredmények elérhetővé válnak az érintettek számára, de a felmérések módszeres elemzése, tudatos fejlesztésre történő hasznosítása, beépítése a minőség rendszeres fejlesztési tevékenységeibe jelenleg a fejlesztendő területek közé tartozik.

Rendszeres visszacsatolások

Az egyetem a több oktatási területen folyó, szerteágazó oktatási tevékenysége okán nehezen érhet el minden munkáltatót, aki végzettjei számára meghatározó lehet, egyes az értékelések csak áttételesen történnek, főként a DPR értékelések tudják ezt helyettesíteni. A munkaerőpiac minden érintett részéről az információ beszerzése még nem megoldott, fejleszteni szükséges. A munkaerőpiaci és más szervezetekkel való hallgatói és oktatói kapcsolatok kialakítására jó lehetőség adódik a meghívott előadókon keresztül, ezt ki is használják az intézményben megforduló nagyszámú külső vagy részfoglalkoztatású szakértő oktató bevonásával.

A DPR alkalmazása, az oktatók hallgatói értékelése, továbbá a dolgozói és az oktatói elégedettségmérés rendszeresen történik. Míg az éves beszámolók és vezetői elemzések jó alapot szolgáltatnak az egyetem visszacsatolási rendszeréhez, az elégedettségi adatok értékelésének eredményeit közzé teszik, de a beavatkozások esetlegesek, további fejlesztést igényelnek.

A hallgatói elégedettségmérés eredményeinek felhasználása

A hallgatói értékelések hatékony kérdőívek révén, viszonylag magas részvétellel történnek. A kérdőíveket a végzett hallgatók töltik ki. A levont következtetések egyértelműek, gyakorlatorientáltak, de az elmélyült okkeresésnek és a minőségügyi gyakorlatban elterjedt fejlesztések megtervezésének a gyakorlata nem válik világossá. Az eredmények a kompetens testületek, a Szenátus és az Egyetemi Tanács elé kerülnek.

Erre a felmérésre is jellemző, hogy módszeres elemzése, tudatos fejlesztésre történő hasznosítása, beépítése a minőség rendszeres fejlesztési tevékenységeibe jelenleg a fejlesztendő területek közé tartozik.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

A hallgatók tanulmányi előrehaladásának, teljesítményük értékelésének szabályait – az Ftv.-vel összhangban – az ANNYE tanulmányi és vizsgaszabályzata (*Studien und Prüfungsordnung*) határozza meg. A TVSZ nyilvánossága biztosított, a dokumentum a hallgatók számára az Interneten is hozzáférhető. Kiemelendő a külön plágiumszabályzatuk (*Plagiatsordnung*), amely kimondja a plagizálás tilalmát, meghatározza a plágium fogalmát, és alkalmazásának esetleges következményeit. A hallgatók a beiratkozáskor nyilatkozatot írnak alá, melyben visszaigazolják a szabályzat ismeretét, továbbá külön nyilatkozatot tesznek a szemináriumi dolgozatok, diplomamunkák és doktori dolgozatok benyújtásakor. A plágiumszabályzat szintén megtalálható az egyetem internetes honlapján.

Az ANNYE-n a tanulmányok során szerezhető kreditpontok megfelelnek az ECTS (*European Credit Transfer System*) követelményeinek. A konvertálhatóság – és egyben a mobilitás – érdekében a szabályzat lehetővé teszi külön kérelemre az Európai Unióban, illetve azon kívül működő más felsőoktatási intézményben megszerzett, azonos értékű kreditpontok beszámítását. A kreditátvitel módját az érintett felsőoktatási intézménnyel megkötött megállapodások, ennek hiányában a fakultások kreditátviteli bizottságai (*Kredittransferkommission*) határozzák meg.

Alapelv, hogy a kurzusokon való részvétel – a tanulmányi és vizsgaszabályzat alapján – kötelező, ez alól egyedi esetben a hallgatói bizottság (*Studienkommission*) az előadások legfeljebb 50%-ának erejéig adhat felmentést. Mindazonáltal a hallgatók megerősítették, hogy nem jellemző a távolmaradás az előadásokról.

A vizsgák értékelése 1-től (elégtelen) 5-ig (jeles) terjedő skálán történik. A szabályzat kimondja, hogy a vizsgaidőpontok meghirdetése a hallgatókkal történő egyeztetések alapján, a létszámtól függően, megfelelő számú alkalommal kell történjen. A sikertelen vizsga két alkalommal megismételhető, és lehetőséget adnak a vizsgaeredmény javítására is. A Felsőoktatási törvénnyel összhangban a megismételt számonkérés elfogulatlan lebonyolítása és értékelése biztosított; a második utóvizsga abszolválása a hallgató kérésére két- vagy háromtagú vizsgabizottság előtt is történhet.

A záróvizsga eredménye a diplomamunka és a komplex szóbeli vizsga súlyozott átlaga alapján kerül kiszámításra. Ezen belül a diplomamunka két bírálat értékelése és a szóbeli védés eredményének a számtani átlaga adja. A diploma tartalmazza a záróvizsga eredményét, valamint a tanulmányok során elért eredmények súlyozott átlagát, továbbá egyben külön igazolja, hogy e két eredmény átlaga az adott évfolyam és a szak átlagának első 5%-án, 10%-án, 25%-án vagy 50%-án belülre esik-e. Bár az infrastruktúrát kiépítették a fogyatékkal élő hallgatók számára, a tanulmányi és vizsgaszabályzat nem – illetve más külön szabályzat sem – tér ki az ő tanulmányi előrehaladásának speciális sajátosságaira.

3.4. Oktatók minőségének biztosítása

Az oktatók minőségének biztosítása a következő területekre terjed ki: képzettségi szint, oktatási tapasztalat, tudományos fokozatok szerint, valamint életkor szerinti megoszlás, óraterhelések, publikációs, illetve tananyag és taneszköz-fejlesztési tevékenység, valamint karrier tervek, előléptetések, munkatársi elégedettségmérés eredményei.

Amint erről már szó volt, az egyetemen igen magas a tudományos fokozattal bíró oktatók száma és jelentős a publikációk mennyisége, ezek értékét emeli, hogy többnyire német nyelvű munkák, de számos angol, illetve magyar nyelvű publikációt is közreadtak. Az oktatóik által jegyzett monográfiák száma is jelentős.

Meg kell azonban jegyezni, hogy az akkreditációs anyagokban az oktatók publikációira vonatkozó adatok pontatlanok. Így például van olyan oktató, akinek publikációi két Fakultät publikációs teljesítménye között is szerepelnek, más oktató esetében a 2010. évi publikációkra vonatkozó bibliográfiai adatok azonosak a 2011. évre vonatkozókkal.

Az egyetemnek saját, német nyelvű kiadványai is vannak, pl. az *Andrássy Schriftenreihe*, valamint a 2008 óta megjelenő *Jahrbuch für Vergleichende Staats und Rechtswissenschaften*.

Az egyetemen belüli oktatói karrier az ANNYE-n másképpen vetődik fel, mint a magyar nyelven oktató hazai felsőoktatási intézményekben, hisz egy jelentős részben külföldi oktatókkal működő intézmény belülről másképpen fejleszt, mint a hazai felsőoktatási intézmények többsége. Mára azonban – ha nem is a magyarországi egyetemekkel azonos mértékben – a legrátermettebb hallgatóknak lehetőségük van arra, hogy tanulmányiak befejezése után tanársegédként oktatói pályájukat az ANNYE-n kezdhessék meg. Öröndetes, hogy van már olyan vezető oktatójuk, aki korábban az egyetem hallgatója volt.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

Az ANNYE oktatási és egyéb épületeiben megfelelő a hallgatókat szolgáló infrastruktúra, sok esetben átlagon felüliek a körülmények, pl. az igényesen kiépített könyvtárban. A hallgatói igénynek jobb kielégítése érdekében együttműködési szerződést kötöttek több hazai könyvtárral. A korlátozott anyagi források ellenére a könyvtár nyitvatartási idejét is igyekeznek a hallgatói igényekhez igazítani. A hallgatóknak a könyvtár üzemeltetésébe való bevonása nem járt sikerrel, így attól – egy rövid kísérleti szakasz után – elálltak.

A műemlék épület adottságai miatt korlátozott a lehetőség az oktatási és adminisztrációs terek kialakítására, e problémát az intézmény a pincszint és a tetőtér átalakításával próbálja orvosolni. Míg azonban utóbbi esetében kényelmes, tágas helyiségek jöttek létre, a pincében kialakított irodák, tantermek nem feltétlenül hozzák az egyetem egyébként magas színvonalát. Az egész épület akadálymentesített, lift is szolgálja a rászorulóknak igényét.

Bár saját étterem, büfé az egyetem területén nem található, a hallgatók és oktatók igényeit a környék (belváros) ellátottsága maximálisan ki tudja elégíteni. Ugyanez igaz a hallgatók elhelyezésére is: saját kollégiumuk, diákokthonuk nincs, a vezetés és a HÖK ugyanakkor minden segítséget megad az albérlet, lakás keresésében.

A hallgatói elégedettség minden tekintetben rendkívül magas, igaz ez, a laboratóriumi és gyakorlati munkát segítő gépparkkal kapcsolatban éppúgy, mint a szabadidő eltöltésére vonatkozólag. Az oktatási eszközökkel való ellátottság megfelelő, a hallgatók az elvárásoknak megfelelően a vizsgáikra főleg külföldi tankönyvekből, illetve speciálisan összeállított olvasmányokból készülnek fel. A meglehetősen kis létszámú évfolyamokra tekintettel nem lenne ésszerű, hogy kifejezetten az ANNYE hallgatói részére készüljenek tankönyvek. Az egyetemi identitást megalapozó és ápoló rendezvények, programok népszerűek és alkalmasak arra, hogy közösséggé formálják a hallgatókat, oktatókat.

Az egyetem vezetése és a hallgatók, a HÖK között kitűnő a kapcsolat, mely éppúgy oka is, mint következménye az egész intézményre jellemző családias, közvetlen légkörnek. A hallgatói részvétel valamennyi szinten és szervezeti egységben megfelel a hatályos törvényi előírásoknak, sok esetben többlet jogosítványokkal is rendelkeznek a HÖK képviselői.

3.6. Belső információ rendszer

A belső kommunikáció részben hálózati eszközökkel (honlap) történik, részben szervezett vagy spontán szóbeli közléseken keresztül. Ez igaz mind a folyamatokat érintő információkra, mind a döntési kérdésekben, mind pedig az intézményi kultúra, a stratégiai és minőségi célok közvetítésének, a teljesülésük mérésének és visszacsatolásának területén. A szóbeli kommunikáció meghatározó eleme az alkotó légkör fenntartásának, jelentős teret biztosítva a hallgatói és a dolgozói közélet számára.

A hallgatókat érintő szabályzatok dokumentumai könnyen hozzáférhetők. A diákélet eredményeiről rendszeresen készül ösztönző, a hálózaton elérhető nyilvános bemutatás.

Munkahelyi elégedettség mérésére évente kerül sor, az eredményeket a munkatársak számára visszacsatolják, így ez belső kommunikációs és szabályozási eszközként jelenik meg. A szabályozott belső kommunikáció, a stratégiai és az operatív tevékenység irányítása és koordinációja az értekezleteken, valamint a testületi és egyéb szakmai üléseken zajlik. Az egyetem kiadványai közül kiemelkednek a változó gyakorisággal megjelenő marketing kiadványok és a honlapon megjelenő információk.

A belső rendezvények, ünnepségek is kommunikációs csatornaként működnek. A hivatalos információk személyre szabott esetekben közvetlenül, egyéb esetekben a vezetőkön keresztül jutnak el a dolgozókhoz.

A működést tekintve az intézmény mérete miatt több olyan informatikai rendszer hiányzik, mely egy átlagos hazai felsőoktatási intézményben elterjedt. Ez együtt járhat azzal, hogy az intézményi változások átmeneti zavarokat okoznak. Az egyetem vezetése a rendszeresen ülésező fórumok igénybevételével, illetve az elkülönülten szervezett feladatokkal törekszik ennek elkerülésére, a látogatáson tapasztaltak szerint eredményesen. Ugyanakkor a működés hatékonyságának fejlesztését több ponton ez a tény akadályozza.

Bár a tantárgyi leírások kellően részletesek, de megtekinthetőségük, hozzáférésük az egyes fakultásokon nem egyforma, itt az egységesítés szükséges.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

A nyilvánosság alapvető elemei biztosítottak. A honlap, mely az egyetem talán legfontosabb nyilvános felülete, átláthatóságával segíti az egyetemről közzétett információk elérhetőségét.

Az ANNYE honlapja három nyelven, német angol és magyar nyelven érhető el. A német nyelvű honlap áttekinthető és informatív, a magyar és angol nyelvű változat lényegesen szűkszavúbb, bizonyos információk itt nem lelhetők meg, illetve a német nyelvű szöveg megtekintését tanácsolja. Az intézmény tájékoztatást ad az általa kínált programokról, ezek tervezett kimeneteiről, az elérhető végzettségekről, az alkalmazott oktatási, tanulási és teljesítményértékelési eljárásokról, a hallgatók számára kínált tanulási lehetőségekről. A nyilvánosságnak ezt a részét az egyetem a fakultásokon kisebb eltérésekkel valósítja meg, mely nagyobb intézményben konfliktusok forrása lehet, itt azonban – a gyakorlatban és a hallgatóktól kapott információk szerint – ez a veszély jelentéktelen.

A nyilvános honlap tartalmazza a DPR elemzés eredményeit is, így a külső tájékozódó is olvashat a korábbi hallgatók elhelyezkedéséről, a jelenlegi hallgatói kar irányultságáról, valamint észrevételeikről. Összességében elmondható, hogy a honlapon sok információ érhető

el, egyes intézményi célokat (pl. marketing) magas szinten szolgál, más területeken a honlap-tartalmak struktúrája színvonalas, de a naprakészség kívánni valókat hagy maga után (egy-egy oldalak frissítési dátuma, a tananyagok eltérő teljességű megjelenítése).

4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók

Az intézmény C-SWOT elemzése reális, erősségei, előnyei közül kiemelendők: az alacsony hallgatói létszám, a tutorális képzés lehetősége, a magasan kvalifikált oktatók az intézmény nemzetközi beágyazottsága, kiváló nemzetközi kapcsolatrendszere, valamint a nyelvi készségek fejlesztésének lehetősége. Hátrányai: az oktatók egy része csak tanév meghatározott ideje alatt érhető el, a kutatások szétaprózottsága, a szakok szerteágazósága következtében a munkáltatókkal való közvetlen kapcsolatok nehézsége, valamint a végzett hallgatók számára az egyetemi oktatói karrier lehetőségének korlátozott volta.

III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások az intézmény számára

1. A MAB javasolja, hogy a jogi fakultást jogász professzor irányítsa.
2. Az egyetemnek és az oktatói karnak a hazai tudományos közéletbe való integrálódása érdekében szükséges további lépéseket tenni.
3. Kívánatos az egyetem életébe jobban bevonni bizonyos régióbeli államokat, s jobban nyitni a balkáni államok, a volt jugoszláv és szovjet utódállamok irányába.
4. Amennyiben ezt még nem tették meg, úgy – annak érdekében, hogy valóban új és a gyakorlatban hasznosítható kutatási eredmények szülessenek – a kutatási témákon belül szükséges az altémák meghatározása, a felelősök rögzítése; továbbá a várható, illetve elérni kívánt kutatási célok megjelölése. Jó esély van arra, hogy a *Donau Institut* működése nyomán megszűnjék az egyetemen a kutatások szétaprózottsága.
5. Az egyes programok heterogenitása és interdiszciplináris jellege az új mesterszakok megjelenésével tovább erősödött, ezért – elismerve az ez irányban az elmúlt években megtett eddigi lépéseket – további intézkedéseket javasolunk a képzési programok nagyobb koherenciájának biztosítása érdekében.
6. A tanulmányi és vizsgaszabályzat nagyobb összhangját kell biztosítani az új, Nemzeti felsőoktatási törvény 49.§. (8) bekezdésével, figyelembe véve a fogyatékkal élő hallgatók tanulmányi előmenetelének speciális szempontjait.
7. A minőségbiztosítás jogos elvárása, hogy a DPR eredmények alapján legyenek előzetesen megtervezett, a gyakorlatban megvalósítható beavatkozási módok. Ennek a módszertannak a kidolgozása indokolt.
8. Meg kell oldani, hogy a törvény által elvárt minőségfejlesztési program és annak értékelése az intézmény nyilvános felületein is elérhető legyen.
9. Javasoljuk, hogy a tantárgyi leírások minden egyes fakultáson egyaránt hozzáférhetőek, megtekinthetőek legyenek.
10. Javasoljuk a minőségbiztosítási rendszer továbbfejlesztését az értékelések módszeres visszacsatolásával, valamint a visszacsatolások területeinek azonosítását és módszertanának fejlesztését.
11. Javasoljuk, hogy az egyetemre vonatkozó információk a honlapon németül, magyarul és angolul egyformán elérhetőek legyenek.

Függelék

Az Andrassy Gyula Budapesti Német nyelvű Egyetemen folyó képzések

(Az intézmény által megadott adatok alapján)

Gazdaságtudomány képzési terület

mesterképzés (MA)

nemzetközi gazdaság és gazdálkodás* (N⁴, német nyelven)

Társadalomtudomány képzési terület

mesterképzés (MA)

nemzetközi tanulmányok* (N, német nyelven)

Bölcsészettudomány képzési terület

mesterképzés (MA)

történelem (N, német nyelven)

szakirányú továbbképzés

Közép-Európa tanulmányok* (német nyelven)

Jogi és igazgatási képzési terület

mesterképzés (MA)

európai és nemzetközi igazgatás (N, német nyelven)

szakirányú továbbképzés

összehasonlító állam- és jogtudományi (LLM)* (német nyelven)

A doktori iskola *tudományágai*: politikatudományok, gazdálkodás- és szervezéstudományok, történelemtudományok, állam- és jogtudományok⁵

Doktori iskola (PhD) – interdiszciplináris

„Die Zukunft Mitteleuropas in der EU” (német nyelven)

*****

A Látogató Bizottság tagjai:

LB elnök: **Lamm Vanda**, MTA I. tagja, egyetemi tanár

Horváthy Balázs, PhD, tudományos munkatárs

Koczor Zoltán, CSc, egyetemi docens

Kiss Dávid, HÖOK delegált

A látogatás MAB referensei: **Rozsnyai Krisztina**

A látogatás időpontja: **2012. március 8.**

* A német ACQUIN akkreditációs szervezet által is akkreditált szak

⁴ N – nappali képzés

⁵ A soron következő doktori iskola akkreditációig (2012. ősz) kell megszerezni a jogot jogász mesterszak indítására. Amennyiben az állam- és jogtudományok tudományágban doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére vonatkozó jogát a továbbiakban is fenn kívánja tartani (MAB FvB. 42/2010 sz. határozat).